

Marek Ciara (Warszawa)

**MATERIAŁY MIKOŁAJA MALINOWSKIEGO
(1799-1865)
(6)**

Mikołaj Malinowski urodził się 18 grudnia 1799 r. (lub 10 września 1799) w Machnówce w powiecie braclawskim na Podolu. Był synem Jana. Kształcił w się w szkole w Niemirowie i w szkole zakonu Bazylianów w Barze. Następnie uczył się w gimnazjum w Winnicy.

W latach 1820-1823 studiował na Uniwersytecie Wileńskim filologię klasyczną pod kierunkiem Gotfryda Ernesta Grodecka i historię pod kierunkiem Joachima Lelewela. W czasie studiów udzielał prywatnych lekcji i pracował w księgarni Józefa Zawadzkiego w Wilnie. W latach 1823-1824 był redaktorem w czasopiśmie „Dzieje Dobroczynności Krajowej i Zagranicznej”. Działał w Towarzystwie Filaretów. Z powodu tej działalności od listopada 1823 r. do kwietnia 1824 r. był osadzony w więzieniu w Wilnie. Po wyjściu z więzienia w latach dwudziestych pod kierunkiem Joachima Lelewela przygotował wydanie tomu drugiego *Bibliograficznych ksiąg dwojga* i przekładu Piotra Kochanowskiego poematu Torquata Tassa *Jerozolimy wyzwolonej*. (Wilno 1826)

W latach 1826-1828 przebywał w Petersburgu, gdzie uczestniczył w staraniach Józefa Załuskiego o udostępnienie publiczne zbiorów Załuskich. Opis pobytu w Petersburgu, między innymi uczestnictwo w spotkaniach na których improwizował Adam Mickiewicz zawarł w *Dzienniku* (Wilno 1914 r.). W latach 1829-1840 był sekretarzem, a następnie prokuratorem Komisji Radziwiłłowskiej. Celem komisji był podział schedy po Dominiku Hieronimie Radziwille XI ordynacie na Nieświeżu i Ołyce (1786-1813) na majątek wchodzący w skład ordynacji i dobra nieordynackie. Te drugie po wielu latach działania komisji dostały się Stefani z Radziwiłłów Wittgenstein i jej potomstwu. W związku z pracą dla komisji spadkowej Mikołaj Malinowski otrzymał od rodziny Wittgensteinów w dożywotnią dzierżawę folwark. Innym efektem pracy w tej komisji był artykuł *Losy fortuny Radziwiłłowskiej* (opublikowane w czasopiśmie „Kółko Domowe” 1866, zeszyt 2).

Działając w Komisji Archeologicznej Wileńskiej Mikołaj Malinowski zajmował się edytorstwem historycznym. Wydał między innymi: *Źródła do dziejów polskich* (razem z Michałem Grabowskim i Aleksandrem Przeździeckim, Wilno 1843-1844), *Kronikę Macieja Strykowski* (Wilno 1846), przełożył i wydał *Dzieje Korony Polskiej i Wielkiego Księstwa Litewskiego*, Bernarda Wapowskiego (trzy tomy, Wilno 1847-1848), wydał *Żywoty arcybiskupów gnieźnieńskich* (Wilno 1852-1860), *Stanisława Łaskiego wojewody sieradzkiego prace naukowe i dyplomatyczne* (Wilno 1864).

Mikołaj Malinowski ożenił się z Anną z Guttów. Miał córkę Helenę, żonę Stanisława Malinowskiego. Zmarł 29 czerwca 1865 r. w Wilnie. Pochowany został na Cmentarzu na Rossie w Wilnie.

Materiały Mikołaja Malinowskiego wpłynęły do PAN Archiwum w Warszawie jako zakup od Władysławy Korotyńskiej w 1957 r. (numer księgi nabytków: 135). W 2020 r. Marek Ciara uporządkował materiały spuścizny i sporządził inwentarz. Objętość zespołu to 0,05 m. b. Materiały spuścizny uporządkowano zgodnie z *Wytycznymi opracowania spuścizn archiwalnych po uczonych*. Spuścizna zawiera materiały z lat 1849-1927.

W pierwszej jednostce znajduje się rękopis artykułu *Losy fortuny Radziwiłłowskiej* i 1 karta pracy *Dzieje Korony Polskiej i Wielkiego Księstwa Litewskiego*. W drugiej jednostce 1 list Bogusława Radziwiłła do Mikołaja Malinowskiego z 1849 r. i 8 listów do córki z lat 1849-1864. W trzeciej jednostce 2 notatki dotyczące M. M., 2 wycinki z gazet i nekrolog.

W PAN Archiwum w Warszawie spuściznie Mikołaja Malinowskiego nadano sygnaturę 6. W wyszukiwarce szukajwarchiwach.pl zespół ma numer 302/466 /0. Inwentarz składa się z 3 jednostek.

Źródła i bibliografia

1. Materiały Mikołaja Malinowskiego, Polska Akademia Nauk Archiwum w Warszawie, sygnatura 6
3. Młodecki S., *Malinowski Mikołaj*, [w:] *Polski Słownik Biograficzny*, tom XIX, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk, 1974, s. 357-358
3. *Stefania Radziwiłł*, [w:] https://pl.wikipedia.org/wiki/Stefania_Radziwiłł
4. Szelańska K. *Malinowski Mikołaj*, [w:] *Słownik historyków polskich*, Warszawa 1994, s. 333-334

INWENTARZ

1. *Losy fortuny Radziwiłłowskiej*
Dzieje Korony Polskiej i Wielkiego Księstwa Litewskiego
 B. d., rkp., l., k. 19
 Druk poz. 1: „Kółko Domowe”, 1866, zeszyt 2
2. Listy M. M. do córki 1849-1864, l. 8
 List Bogusława Radziwiłła do M. M. 1851, l. 1
 Korespondencja wychodząca i wpływająca
 1849-1864, rkp., l., k. 19
3. Materiały o twórcy spuścizny
 2 notatki dotyczące M. M., 2 wycinki z gazet, nekrolog
 1865-1927, rkp., druk, l., k. 5